

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ในการดูแลสุขภาพของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่อาศัยในหมู่บ้านป่าจิว ตำบลทาเหนือ อําเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ แนวคิดการดูแลสุขภาพอนามัย แนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม แนวคิดการรักษาพื้นบ้าน และแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนเอกสารข้อมูลของชุมชน และการเก็บข้อมูลจากบุคคลต่างๆ ในชุมชน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ วิธีการสังเกต ทั้งแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม และการทำกลุ่มสนทนา ภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการบรรยายและอธิบาย ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ปัจจุบันชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในหมู่บ้านป่าจิวเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการดูแลสุขภาพ จากการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ การใช้ประสบการณ์เดิมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จากวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสื่อมวลชน ในรูปแบบของการกระบวนการเรียนรู้ในครอบครัว ที่มีลักษณะของการส่งสอนถ่ายทอดจากผู้อาวุโสในครอบครัวไปสู่ลูกหลานและเครือญาติ กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน มีลักษณะได้รับการสอนจากครูที่มีเนื้อหาหนังสือเรียน จากกิจกรรม โครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน การเข้ามาจัดการอบรม และจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กระบวนการเรียนรู้ในระบบแพทย์พื้นบ้าน มีลักษณะของความเชื่อถือ ศรัทธา และเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กระบวนการเรียนรู้ในระบบแพทย์แผนปัจจุบันและการสาธารณสุข มีลักษณะของการได้รับบริการจากแพทย์แผนปัจจุบันมากขึ้น ทำให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ และความรู้ในระบบการแพทย์แผนปัจจุบันเพิ่มขึ้น อันทำให้เกิดการยอมรับ และเชื่อถือในระบบการแพทย์แผนปัจจุบัน กระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษานอกชุมชน ทำให้มีโอกาสดำเนินการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้กับบุคคลภายนอกชุมชนมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อ รวมถึงการพัฒนาทางการแพทย์และการสาธารณสุข เป็นปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการดูแลสุขภาพของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ที่มีลักษณะของกระบวนการเรียนรู้จากบุคคลภายนอกชุมชน การเรียนรู้ผ่านสื่อมวลชน การได้รับการศึกษา การรู้จักโรค การเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขมากขึ้นกว่าในอดีต สำหรับปัจจัยภายใน คือ การเปลี่ยนแปลงความเชื่อเกี่ยวกับการดูแล ป้องกัน และรักษาโรค แรงจูงใจในการดูแล ป้องกัน และส่งเสริมสุขภาพ ที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการดูแลสุขภาพของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ที่มีลักษณะของการผสมผสานความเชื่อตามภูมิปัญญาท้องถิ่น กับการแพทย์แผนปัจจุบัน ที่ทำให้ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงเห็นถึงผลกระทบบของการเจ็บป่วยต่อการดำเนินชีวิต จึงเกิดเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่จะทำให้อาชีพตนเองมีสุขภาพดี

ABSTRACT

180107

The purpose of this research was to study learning process on health care of Karen people who lived in Par-Yhiew village Tar Neom district Mae on sub-district Chiang Mai province.

This study was qualitative research. It studied document about concept of learning process, health care, social and culture change, local treatment and local knowledge along with document of community and non-formal interview. The observation was participate and non-participate and group discussion. Data was collected. The researcher checked correction and completely. Data was analyzed by description. The result of this study, it was found that

In the present, Karen people in Par-Yhiew village got health care learning process passed on ancestors. They used original experience and exchanged experience each other about traditional, believing, local knowledge and mass media. The pattern of learning process within the family it was teaching and passed on from senior in family through descendants and relation. The learning process in school, they got knowledge from teacher that brought from texts, activities, health promotion projects in school, training and activities promotion from public health officer. The learning process of local doctor it was believing, confidence and local knowledge which had since the past until now. The learning process about modern medicine and public health, they got service form modern medicine increased. They had experience and knowledge about modern medicine increased. They accepted and believed in modern medicine. The learning process outside community, it had opportunity to exchange experience with outsider increased.

The change of social, economic, education, politics, administration, culture, traditional, worship and believing included development of medicine and public health, they were outside factors which supported learning process from community outsider. The learning process through mass media, they got knowledge about disease, medicine service and public health service more than the past. For internal factor they changed believing about health care, preventive and disease treatment, health care motivation, prevention and health promotion. Karen people got health care learning process which mixed with local knowledge believing and modern medicine. Karen people knew effect of illness on living. It was motivation to learn how to have good health.